

Priznanja Občine Škofja Loka za leto 2002

Zlati grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme msgr. **ANDREJ GLAVAN** *za dolgoletno delovanje na duhovnem področju in ohranjanje kulturne dediščine*

Msgr. Andrej Glavan, od leta 2006 novomeški škof, ob prevzemu občinskega priznanja.

Msgr. Andrej Glavan se je rodil 14. oktobra 1943, v župniji Soteska pri Dolenjskih Toplicah. Tam je obiskoval osnovno šolo, nižjo gimnazijo pa v Dolenjskih Toplicah. Maturiral je leta 1961 v Kranju in nato študij nadaljeval na ljubljanski univerzi, na Fakulteti za kemijsko tehnologijo, kjer je leta 1966 diplomiral. Po nekajmesečni službi, stažiranju v tovarni Iskra v Žužemberku, in po enoletni vojaščini se je odločil še za študij bogoslovja. O tem študiju se je že v prvem letniku študija kemije pogovarjal s prelatom Josipom Šimencem, ki pa mu je svetoval, naj najprej zaključi študij kemije in se nato odloči, kaj želi. Želja je bila ob koncu študija še vedno močna, tako da je z velikim zagonom pričel študirati in spomladi, leta 1966, tudi sodelovati pri organizaciji pokoncilskega mladinsko-študentskega misijona v Ljubljani. Kot študent je sodeloval v mnogih cerkvenih pevskih zborih in pomagal pri ustanovitvi pozneje zelo uspešnega zbora sv. Cecilije v Ljubljani.

29. junija 1972 je bil posvečen v duhovnika in 30. novembra istega leta je nastopil službo nedeljskega kaplana v Škofji Loki, s stalnim bivanjem na župniji, kjer je na različnih pozicijah ostal polnih 28 let. V Škofji Loki je bil najprej leto in pol redni kaplan. Spodbujal je ustanovitev nove župnije na Suhi, ki je bila do tedaj del škofjeloške župnije. Samostojna je postala 1. januarja 1975, Glavan pa je bil

njen župnik prvih šest let. Leta 1981 je bil imenovan za župnika v tisočletni župniji Stara Loka, kjer je opravljal svoje duhovno poslanstvo do leta 2000, ko je bil imenovan za pomožnega škofa v Ljubljani. Medtem je bil eno leto tudi soupravitelj župnije Sv. Lenart nad Škofjo Loko. Delo v župniji je opisal kot veliko družinsko skupnost, kjer poznaš slehernega prebivalca – ne glede ali je kristjan ali ne. Vse stvari se odvijajo na osebnem nivoju in se rešujejo s pogovori ter dogovarjanjem.

Leta 1980, 1985 in 1992 je bil izvoljen in imenovan za dekana škofjeloške dekanije, pri čemer je prva dva mandata opravljal po pet let, tretjega pa do leta 2000. Leta 1997 je sprejel službo prodekana in bil izvoljen v duhovniški svet ljubljanske nadškofije. Od leta 1998 je bil član zbora svetovalcev, od jeseni 1998 pa do marca leta 2005 je opravljal službo arhidiakona za Gorenjsko. V letu 1999 ga je sveti oče Janez Pavel II. imenoval za prelata, 13. marca 2000 pa za ljubljanskega pomožnega škofa in naslovnega škofa Mustija v Numidiji. V škofa je bil posvečen 12. junija 2000, v ljubljanski stolnici. Za škofovsko geslo si je izbral Božjo besedo iz Janezovega evangelija, ki pravi: »*Kar koli vam poreče, storite!*« Od novembra 2000 do januarja 2005 je bil tudi tajnik Škofijskega pastoralnega sveta, po odhodu škofa Franca Rodeta z mesta ljubljanskega nadškofa, leta 2004, pa krajši čas tudi upravitelj ljubljanske nadškofije. Ob ustanovitvi novomeške škofije ga je papež Janez Pavel II. imenoval za prvega novomeškega škofa, umeščen je bil 10. junija 2006.¹

Duhovnemu delu v Škofji Loki je bil popolnoma predan in je delal tako z mladimi kot odraslimi, da bi ti ohranili in negovali krščanske vrednote. Njegova karitativna skrb za ostarele se je kazala v tesni povezanosti z Domom ostarelih občanov v Stari Loki kot tudi v sočutni negi matere. Z veseljem in posebnim darom se je posvečal petju in vzgoji pevcev. Sodeloval je v pastoralnem svetu, kjer je s svojimi praktičnimi izkušnjami pomagal razvijati pomen pastoralnega dela za družine.

Veliko odgovornost je čutil do sakralne kulturne dediščine in uspešno prenavljal cerkve v Crngrobu, Pevnem, na Križni gori in v Stari Loki. Z obnavljanjem dragocenih sakralnih zgradb je za Slovenijo obnavljal kulturno dediščino iz preteklosti za prihodnje rodove. Zasedil je tudi željo ljudi, da bi se na Planici ponovno sezidala cerkev, ki je bila med 2. svetovno vojno zažgana in porušena. Ob pomoči župljanov in dobrotnikov mu je to uspelo, čeprav je imel marsikdo ta projekt za nesmiselno početje. Pot do Planice je bila mogoča le s traktorjem, cerkev so postavili ob požrtvovalnem delu in sodelovanju mnogih. Na koncu cerkev ni bila le osebni uspeh takratnega župnika, ampak zasluga številnih župljanov in krajanov.

Glavana je tudi sicer prevzela lepota Škofje Loke z njeno okolico. Na svojih poteh do ljudi je Škofjo Loko spoznal do obisti in jo opisal kot mesto, kjer na enem kraju srečaš ogromno različnih lepot. Najbolj všeč mu je cerkev v Crngrobu, od naravnih lepot pa sprehod s Križne gore do Planice.

Msgr. Andrej Glavan je vnašal v življenje škofjeloške občine duhovno dimen-

1 Življenjepis msgr. Andreja Glavana je povzet po zapisu dr. Andreja Sajeta, tiskovnega predstavnika Slovenske škofovske konference.

zijo in širše razsežnosti bivanja vsem, ki so to želeli in iskali. Njegovo samarijansko delo ni pozabljeno, kar dokazuje tudi zlati grb Občine Škofja Loka. Tega je bil msgr. Glavan izjemno vesel, predvsem pa je bil zadovoljen z utemeljitvijo priznanja. Kot duhovniku mu je namreč pred materialnimi dobrinami pomemben duhovni vidik njegovega delovanja, kar je v obrazložitvi nagrade na prvem mestu. Seveda so pomembni tudi verski spomeniki v smislu kulturne dediščine in krepitve pripadnosti krščanski tradiciji in slovenstvu. Vseeno pa je v dobi globalizacije, ko smo po eni strani vsi ves čas povezani in dosegljivi, po drugi strani pa so prepadi in razlike med ljudmi vedno večji, glavno poslanstvo katoliške cerkve in duhovnikov graditev mostov med ljudmi.

Sporočilo msgr. Andreja Glavana ob prejemu občinskega priznanja je bilo: *»Ostanite zvesti svojim krščanskim koreninam in tisočletni tradiciji svojega mesta. Na ta način boste ostali delovni in ustvarjalni ljudje, ki cenijo svoj rod in svojo zemljo.«*

Srebrni grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme TURISTIČNO DRUŠTVO ŠKOFJA LOKA

za 50-letno delovanje na področju turizma

V imenu Turističnega društva Škofja Loka je občinsko priznanje prevzel Marko Pleško.

Turistično društvo Škofja Loka je bilo ustanovljeno 1. aprila 1952 in je naslednik Olepševalnega društva, ki je v Škofji Loki delovalo že od leta 1895. Na ustanovnem občnem zboru je sodelovalo 41 Ločanov. Danes društvo šteje več kot 100 članov, kar kaže na zanimanje Ločanov za turizem.

V prvih letih je Turistično društvo priredilo zelo uspešno »Beneško noč«, odprlo turistično pisarno s stalnim uslužbencem, obnovilo turistične poti in sprehajališča s klopki ter postavilo zahteve za turistični razvoj mesta. Zahtevali so gradnjo hotela, novega kopaljšča, novih gostinskih obratov, kavarne in slaščičarne, olepšavo in komunalno ureditev mesta, ureditev camping prostora, lastni prospekt, prireditve, izlete in tesno sodelovanje z občinskimi organi, da bi iz Škofje Loke napravili priljubljen turistični kraj. V tem obdobju so postavili tudi tobogan na kopaljšču, ki je bil novost daleč naokrog in je prinašal veliko veselja mladim in starim kopalcem. Za naj-

mlajše so organizirali javne dirke s skiroji na Lontrgu, udeležencem tekmovanja pa so člani društva delili čokolado. Turistično renesanso je mesto z okolico doži-

velo v sedemdesetih letih, s praznovanjem tisočletnice mesta (1973), z novim modernim hotelom, žičnico na Starem vrhu, trim stezo, razvojem kmečkega turizma, zimskim bazenom in največjo prireditvijo - Izseljeniškim piknikom na Loškem gradu.

Turistično društvo Škofja Loka je v svojih 50-ih letih obstoja izvedlo veliko število akcij, ki so bile namenjene urejanju in olepševanju mesta ter okolice. Aktivno so sodelovali pri razvoju in uveljavljanju turističnih kmetij in so bili pri tem med prvimi v Sloveniji. Bili so podporniki številnih, še danes uveljavljenih prireditev, kot so Venerina pot, Škofjeloški pasijon, glasbeni večeri Pod Homanovo lipo in tudi nekaterih, ki jih danes ni več: uprizoritev Visoške kronike in Cvetja v jeseni ter folklorni večer, ki so privabile množice ljudi na Loški grad.

Društvo skrbi za dvig miselnosti, da je Škofja Loka lahko pomembno turistično mesto. Promocija Škofje Loka je bila odlična že leta 1967, ko so izdali prvi barvni prospekt Škofja Loka s Selško in Poljansko dolino, v nakladi 30.000 izvodov, 8 različnih motivov barvnih razglednic ter zemljevid Škofjeloško ozemlje in soseščina. Poleg tega so organizirali tečaje za turistične vodiče, ki vodijo turistične ogledne po Škofji Loki in jo tudi danes kakovostno predstavljajo obiskovalcem.

Turistično društvo je v petdesetih letih skrbelo za promocijo tisočletne Škofje Loke in privabljanje domačih in tujih turistov s predstavljanjem bogate turistične ponudbe in kulturne dediščine najbolje ohranjenega srednjeveškega mesta v Sloveniji, z vrsto prireditev, ki temeljijo tako na zgodovinskih, muzejskih, galerijskih kot tudi športnih in rekreativnih dejavnostih.

Srebrni grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme JULIJA BERGANT

za dolgoletno delo na področju babištva in karitativne dejavnosti

Gospa Julija Bergant je bila rojena leta 1934. Že kot otrok je rada pomagala ljudem in ker je želela svojo humanost združiti s poklicem, se je njena izobrazbena pot po opravljeni nižji gimnaziji nadaljevala na šoli za babištvo. Julka, kot ji pravijo po domače, se je po končanem šolanju, leta 1954, kot babica zaposlila v zdravstvenemu domu Škofja Loka. Večina porodov je takrat potekala na domovih in velikokrat je morala do nosečnic pešačiti tudi do štiri ure daleč. Vseeno ji je bilo delo v veliko veselje in zadovoljstvo, da lahko pomaga. Mnogo gospodinjev po okoliških vaseh in hiše po loškem hribovju takrat niso imela ne tekoče vode ne elektrike. Bila pa je med ljudmi močna povezanost, tako da porodnice skoraj nikoli niso bile same in so z njimi dolgi čas do Julkinega prihoda včasih preživljale sosede, ki so bile tudi kritične opazovalke dogajanja. To je Julka najbolj občutila ob prvem porodu v vlogi babice, ko je bila še mlada in neizkušena, vaške ženske pa so natančno opazovale, kaj bo naredila. Na srečo je porod minil brez zapletov in glas o novi babici se je hitro razširil. Ljudje so jo vzeli za svojo, ona pa je vzljubila škofjeloški okoliš.

Julija Bergant

Devet let je opravljala delo na terenu, nato se je kot babica zaposlila v kranjski porodnišnici na Gašteju. Po dveh letih so se preselili v nove prostore na Zlatem polju, kjer je bila do upokojitve vodja porodnega oddelka. Medtem je prišlo do reorganizacije babiške službe in do rojevanja v porodnišnicah. Poklic je zahteval nenehno izobraževanje, Bergantova pa je poleg svojega dela skrbela še za organizacijsko delo in posodabljanje porodnišnice. Ker je svoj poklic opravljala s toplino, ji ni bila nobena naloga pretežka, sodelavci se je spominjajo kot marljive in vsestransko prizadevne delavke.

Bergantova se z veseljem spominja trenutkov, ki jih je prineslo vsako novo življenje. Hkrati pa se je med svojim delom srečala tudi s tragičnimi in težkimi trenutki; vseeno je, kolikor je bilo v njeni moči, skušala mamicam lajšati bolečine in težave.

Tudi po upokojitvi (1984) je ostala zvesta svojemu vodilu – pomagati drugim. Aktivno je sodelovala in pomagala v dobrotelčnih organizacijah, predvsem pri Župnijski Karitas Škofja Loka, kjer ljudem v različnih stiskah skuša pomagati – včasih materialno, včasih pa le s spodbudno in prijazno besedo. Tudi njeni obiskani ostareli in pomoči potrebnih ljudi, ki jim je pomagala lajšati njihovo stisko in premagovati bolezen, osamljenost in trpljenje, so hvalevredni.

Julija Bergant, ki ne mara samohvale, je bila občinskega priznanja zelo vesela, saj meni, da je nagrada potrditev, da je moto »*delati dobro, ljubiti sočloveka in znati odpuščati*«*»* še vedno vodilo večine ljudi.

Srebrni grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme JANEZ ŽONTAR *za večletno delo na področju usmerjenega kmetijstva*

Janez Žontar, rojen leta 1951, skupaj z ženo Jano vodi kmetijo Pr' Petrc pri Svetem Duhu. Leta 1978 sta prenovila hlev, da je bil med najbolj moderniziranimi ne le na Gorenjskem, ampak v slovenskem merilu. Oglede so ga prihajale strokovne ekscurzije iz vse Slovenije in tudi iz tujine; najbolj oddaljeni obiskovalci so bili celo z Japonske.

Žontar si vseskozi prizadeva za napredek kmetije. Največ napora je vlagal v izboljšanje genetskega potenciala svoje 100 glav velike črede svetlolisaste pasme govedi. Krave imajo zelo dobro mlečnost, z visoko vsebnostjo beljakovin in maščob, dobro plodnost, lahke telitve in velik prirast telet. Zaradi visoke mlečnosti krav se uvršča med najboljše slovenske rejce. Prav tako se ukvarja z vzrejo plemenskih bikov lisaste pasme. Lisasta pasma govedi je izjemno hvaležna za

mešano rejo, tj. rejo za meso in mleko.

Svoje najboljše živali Žontar tudi razstavlja na živinorejskih razstavah, na katerih je prejel več pomembnih priznanj in nagrad. Na prvi tekmovalni razstavi – Gorenjski razstavi lisaste pasme govdi –, ki se je je udeležil leta 1985, je s telico osvojil 1., s kravo pa 2. mesto. 1. mesto je s telico osvojil tudi na republiški razstavi v Gornji Radgoni (1992). Tovrstnih razstav, ki jih danes poznamo pod nazivom (Mednarodni) živilsko-kmetijski sejem Gornja Radgona, se je udeleževal tudi kasneje in leta 1999 s plemensko telico spet osvojil 1. mesto. Leta 2001 je osvojil veliki zvonec za elitnega bika iz svojega hleva, kar pomeni sam vrh plemenske vrednosti živali. Takšno nagrado sta takrat prejela le dva rejca v Sloveniji. Prav tako v Gornji Radgoni je leta 2004 prejel srebrno medaljo za

Janez Žontar

prvesnico lisaste pasme, leta 2007 pa priznanje za vzrejo sedemnajstih bikcev lisaste pasme, za načrtno osemenjevanje, v letih od 2000 do 2006.

Leta 1993 je v Kranju na Gorenjski razstavi s kravo po prvem teletu osvojil 1. mesto, krava pa je bila rekorderka v količini mleka v laktacijski dobi 305 dni, s kar 8.947 kg mleka (povprečna količina tovrstnega mleka je okrog 7.000 kg).

Leta 1997 se je udeležil Zadružne razstave v Poljanah in s starejšo kravo osvojil 2. mesto. Leta 2009 pa je v Lescah na Gorenjski razstavi osvojil 2. mesto s prvesnico svetlolisaste pasme.

Janez Žontar je od začetka kmetovanja ves čas aktivno sodeloval v Kmetijsko gozdarski zadrugi Škofja Loka in Krajevni skupnosti Sveti Duh. Prevezal je članstvo v različnih odborih zadruga in si dva mandata prizadeval za čim boljše ureditev krajevne skupnosti. Med svoje večje dosežke si, sicer skromni Janez, ki si ni želel niti objave o svojem delu, šteje asfaltiranje nekaterih cest in urejen podvoz pod glavno cesto iz Gorajt v Sveti Duh.

Bronasti grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme ŽUPNIJSKA KARITAS ŠKOFJA LOKA

za večletno humanitarno in karitativno dejavnost

Karitas je dobrodelna humanitarna ustanova, ki temelji na prostovoljnem, neplačanem delu. Dobrodelnost je namreč pečat krščanskega apostolata.

Župnijska Karitas Škofja Loka je bila ustanovljena leta 1990. V njej stalno sodeluje šest prostovoljk, občasno pa še osem žena. V vseh večjih akcijah jim pomagajo skavti, mladina in širša župnijska skupnost.

V imenu Župnijske Karitas Škofja Loka je priznanje prevzela Marija Bizjak.

Prvo veliko delo Župnijske Karitas Škofja Loka je bilo nudenje denarne pomoči prizadetim Škofjeločanom, ob veliki poplavi jeseni 1990. V času vojne na Hrvaškem in v Bosni je Karitas pomagala številnim beguncem pri njihovi namestitvi v Uršulinskem samostanu, pri nekaterih družinah in v kasarni. Skupaj z Rdečim križem Škofja Loka je oskrbovala begunce s hrano, oblačili, odejami in pohištvom. Srečanje z begunci je prostovoljcem pokazalo, da si pregnani ljudje želijo predvsem tople besede in razumevanja za njihovo stisko.

Danes je delovanje župnijske Karitas usmerjeno v pomoč ljudem iz bližnje in daljne okolice Škofje Loke. Pomoč, ki jo nudijo, je zelo raznolika. Tako pomagajo družinam, ki se znajdejo v težavah zaradi brezposelnosti, bolezni ali psihičnih stisk. Pomagajo jim predvsem s hrano, osebnimi predmeti in občasno pri plačilu osnovnih položnic. Svetujejo jim tudi, kje naj iščejo pravno pomoč in urejajo pravice, kot so osnovno zavarovanje, varstveni dodatek in izredne denarne pomoči. Pomoč otrokom izvajajo predvsem kot zagotavljanje enakih pogojev za pridobitev izobrazbe, kar se kaže v podarjenih šolskih potrebščinah, plačilu malic in kosil ter izletov in šol v naravi. Pomoč starejšim, bolnim in invalidom izvajajo prostovoljci po domovih in centrih za ostarele kot druženje, skupaj obiščejo zdravnika ali jim prinesejo osnovna živila. Škofjeloška župnijska Karitas se občasno sreča tudi z brezdomci, odvisniki in materami v stiski. Vsem želijo pomagati, če ne gre drugače, vsaj s prijazno besedo in nasvetom. Sicer pa jih usmerijo v programe Slovenske Karitas, ki izvaja tudi programe materinskih domov, delilnic hrane za brezdomce in centre za odvajanje od odvisnosti.

Ker so socialne razlike med ljudmi, in s tem povezane težave in stiske, vedno večje, se vse več ljudi obrača po pomoč v finančni ali materialni obliki. V okviru župnijske Karitas je organizirana tudi svetovalna služba, ki ljudem nudi strokovno pomoč pri reševanju težav. Občani se lahko nanje obrnejo osebno ali po telefonu, kjer lahko na telefonskem odzivniku pustijo sporočilo.

Župnijska Karitas daje velik pomen prostovoljnemu, nedobičkonosnemu delu. Njihovo vodilo je namreč: *»Človek ni ustvarjen le zato, da živi z drugimi, temveč še bolj, da živi za druge.«*

Bronasti grb Občine Škofja Loka za leto 2002 prejme SREČKO TUŠAR

za večletno delovanje pri GRS Škofja Loka

Polkovnik Srečko Tušar se je rodil 18. maja 1925, v Idriji, v rudarski družini, uradno kot Feliks Tušar. Zaradi bratrancev telovadcev je bil tudi sam športno aktiven, že zelo zgodaj pa sta ga začela zanimati orožje in razstrelivo. Njegova prva zaposlitev je bilo delo minerja v idrijskem rudniku živega srebra. Mladost je močno zaznamovala 2. svetovna vojna, leta 1942 je postal mladinski aktivist OF, naslednje leto se je pridružil slovenskim partizanom, kjer je hitro zaslovel kot izvrsten diverzant. Sodeloval je v zahtevnih akcijah, med drugim februarja 1944 v idrijskem rudniku, ko so razstrelili vodne črpalke, in aprila 1944, ko so napadli nemško skladišče bencina v Postojnski jami. Opravil je oficirsko šolo v Beogradu in po vojni vodil razminiranje področij ob meji z Italijo. Svojo humano plat borca je izkazal pri prenosu 123 težkih ranjencev iz Cerkna v Loško dolino. Kot komandant 1. bataljona Prešernove brigade je branil Križno goro v plamenih, kjer je bil tudi težko ranjen.

Po koncu 2. svetovne vojne je postal poklicni vojak in dolgo let deloval v Centru za vzgojo častnikov in podčastnikov izvidniških, planinskih in padalskih enot na Bohinjski Beli. Njegove izobraževalne tečaje so obiskovali tudi kasneje priznani vrhunski alpinisti. Poseben podvig je polkovnik Tušar izvedel na dan topništva leta 1962, ko je s svojo planinsko enoto v snegu, od doma na Planiki na vrh Triglava, nesel 1200 kg težak top z dvema granatama. Izstreljena slavnostna salva je bila v čast našemu najvišjemu gorskemu vrhu in pozdrav gorskim topničarjem. Tušar je bil tudi v samem slovenskem vrhu pri kakovosti prikaza vojaških vaj za tuje delegacije. S tem je utrjeval ugled, sposobnosti in moč našega vojaškega gorništv. Za uspešno izvedeno vajo v Gorskem Kotarju mu je osebno čestital celo sovjetski vojaški poveljnik Malinovskij.

Od leta 1960 do 1965 je bil komandant škofjeloške vojašnice, ki je bila pod njegovim vodstvom skoraj v celoti prenovljena.

Že leta 1945 je postal aktiven alpinist, leta 1952 pa član Gorske reševalne službe in nato še učitelj smučanja. Bil je glavni ustanovitelj Postaje GRS v Škofji Loki, kjer je s svojimi izkušnjami pomagal premagati marsikatero težavo pri nakupu nujne reševalne opreme in organiziranosti postaje. V času aktivnega delovanja v vojski so pod njegovim poveljstvom vojaki pomagali pri ureditvi prog za razne smučarske prireditve, kot so Pokal Loka, skoki v Planici in Pokal Vitranc.

Srečko Tušar

Po upokojitvi je aktivno sodeloval pri usposabljanju Teritorialne obrambe in bil prepričljiv pobudnik in zagovornik razvoja alpsko-izvidniških enot. Je tudi častni član Zveze vojaških gornikov Slovenije, Kolektiva Postojnske jame in Občine Postojna. Polkovnik Tušar je ustanovni član ZVGS, ki je na ustanovnem zboru vsem prisotnim povedal globoko sporočilo o srčnosti vojaških gornikov: *»Mnogo je vojakov, a vojak v gorah je lahko le vojak s srcem, s pravo ljubeznijo do gora!«*

Dobitniki priznanj Občine Škofja Loka za leto 2002.